

Център за трудови права

Като част от обещанието на кмета да направи Лондон град, в който е по-справедливо да се работи, предоставяме информация относно различни трудови права плюс подробности какво да направите, ако имате проблем на работа.

Съдържание

Забележка относно превода	2
Какво представляват трудовите права?	3
Притеснявам се, че нямам трудови права поради имиграционния ми статут	4
Къде мога да получа общи съвети относно трудовите права?	8
Коронавирусът	12
Равностойно третиране	23
Заплащане и пенсии	32
Загубили сте работата си	39
Семейства и родители	46
Отпуск	52

Забележка относно превода

Това ръководство е преведено на Вашия език от английски. Някои от ресурсите, към които сме предоставили връзки, са налични само на английски. Ако искате да ги прочетете, Google Translate предлага услуга за превод на цяла уеб страница. Отворете уеб браузър и отидете на translate.google.com. В текстовото поле вляво въведете целия URL адрес (включително <http://>) на уеб сайта, който искате да видите. Вдясно изберете езика, на който искате да видите уеб сайта. Преведеният уеб сайт ще се покаже и можете да преглеждате целия уеб сайт на този език, като щраквате върху връзките в сайта – при условие че останете в интерфейса на Google Translate.

Моля, обърнете внимание, че услугата Google Translate не е 100% точна и на нея не може да се разчита за точен превод на правна информация. Ако имате комплексен проблем, на който не е предоставен отговор в този документ, е най-добре да посетите център за съвет лице в лице или да позвъните на горещата линия на Acas на 0300 123 1100, която е отворена от 08:00 до 18:00 ч. от понеделник до петък и можете да получите помощ на всички езици. Подолу са предоставени интерактивна карта и списък на централите за съвети, включително информация дали

MAYOR OF LONDON

центровете предлагат услуги за превод. Ако Вашият местен център не предлага услуги за превод, в повечето центрове няма да имат нищо против да доведете приятел или член на семейството Ви, който да Ви превежда.

Какво представляват трудовите права?

В Обединеното кралство има закони, създадени от правителството, които Ви защитават на работа. Те определят Вашите **законоустановени трудови права (statutory employment rights)**. Лицето, за което работите, може да Ви предостави допълнителни права като част от Вашия договор или споразумение. Те пък се наричат **договорни трудови права (contractual employment rights)**.

Имам ли трудови права?

Всеки, който работи в Обединеното кралство, има известни трудови права. Няма значение откъде сте или какво работите.

Договорните права, които имате, трябва да бъдат вписани в договора Ви (ако имате такъв). Броят на законоустановените права, които имате, зависи от нещо, което се нарича **трудов статут (employment status)**. Това се

MAYOR OF LONDON

определя от вида на споразумението или договора Ви с лицето, за което работите.

Притеснявам се, че нямам трудови права поради имиграционния ми статут

Имиграционният статут може да окаже влияние върху трудовите Ви права.

Ако се нуждаете от съвет относно Вашия имиграционен статут, сме създали [интерактивна карта и списък на служби за имиграция и съвети.](#)

Ако нямате право да използвате публични фондове (no recourse to public funds, NRPF) и се нуждаете от финансова помощ и съдействие относно жилищно настаняване, [инструментът в мрежата NRPF](#) Ви помага да проверите каква подкрепа можете да получите от правителството.

Ако сте гражданин на ЕС и се нуждаете от съвет относно оставане в Обединеното кралство след Брекзит, посетете [Центъра за лондончани от ЕС](#) на кмета.

Какъв е моят трудов статут?

Трите основни вида трудов статут са:

MAYOR OF LONDON

1. служител (employee)
2. работник (worker)
3. самонаето лице (self-employed)

Понякога е трудно да установите какъв е Вашият трудов статут, но е много важно да го знаете, за да разберете какви права имате.

Можете да установите трудовия си статут на [уеб сайта на Trades Union Congress \(TUC\)](#). Той е наличен на 13 различни езика.

[Центърът за права на работа](#) също предлага инструмент, който да Ви помогне да установите Вашия трудов статут и какви права имате.

Какви са моите права?

Събрали сме много полезна информация относно множество различни трудови права, включително:

- **равностойно третиране** - дискриминация и тормоз, защита за лицата, подаващи сигнал за нарушение, право на членство в синдикат, модерно робство

MAYOR OF LONDON

- **права, когато загубите работата си** - заплащане при съкращаване от работа, защита от несправедливо уволнение, срокове за предизвестие и заплащане, Прехвърляне на собствеността на предприятието (Защита на заетостта) (Transfer of Undertakings (Protection of Employment), TUPE).
- **заплащане и пенсии** - национална минимална надница (National Minimum Wage) или гарантираща жизнен минимум надница (National Living Wage), незаконни удръжки (unlawful deductions) от Вашата заплата, подробни фишове за заплата (itemised payslips), пенсия на работното място (workplace pension)
- **права за семействата и родителите** - отпуск по майчинство и заплащане, отпуск по бащинство и заплащане, споделен родителски отпуск и заплащане, отпуск при осиновяване и заплащане
- **работно време и условия на труд** - почивки, здраве и безопасност, право на изискване на гъвкаво работно време, работни часове

- **отпуски** - отпуск по болест и заплащане, годишен отпуск или плащане на отпуск, отпуск за спешни случаи

Какво да направя, когато имам проблем на работа?

Ако имате проблем на работа, има много неща, които можете да направите, за да се опитате и да го разрешите сами. Някои от нещата, които можете да направите, са стриктно ограничени по време, затова може да е важно да действате бързо.

Citizens Advice предлага добри съвети на уеб сайта си относно стъпките, които можете да предприемете, за да се справите с проблеми на работа.

Един от най-добрите начини да получите помощ за справяне с проблем на работа е да бъдете част от синдикат (Trade Union). По принцип синдикатите не могат да помогнат за проблем, възникнал преди да се включите към тях. **Намерете правилния синдикат за Вас.**

Ако се затруднявате сами да се справите с проблема, има много места, където можете да получите повече помощ.

MAYOR OF LONDON

Преди да се свържете с някого за помощ, е важно да имате под ръка възможно най-много информация. Ако е възможно, добре е да разполагате с тази информация в разпечатан вид. Можете да я разпечатате в местната библиотека. Нещата, от които може да се нуждаете, включват:

- описание на проблема, който имате
- подробна времева линия на дискриминацията и тормоза, които сте изпитали
- копие на трудовия договор (ако имате такъв)
- копие на скорошни фишове за заплата (ако разполагате с тях)
- копие на всички писма или имейли, свързани с проблема, между Вас и лицето, за което работите
- подробности за всички разговори относно проблема Ви с лицето, за което работите

**Къде мога да получа общи съвети
относно трудовите права?**

MAYOR OF LONDON

По телефона или чрез имейл

- ако се нуждаете от повече обща информация относно трудовите права, можете да позвъните на горещата линия на Acas на **0300 123 1100**. Тя е отворена от 08:00 до 18:00 ч. от понеделник до петък и можете да получите помощ на всички езици. Ако имате увреждане на слуха или говора, можете да използвате тяхната услуга за предаване на текст за лица с увреждане на **18001 0300 123 1100**. Може би те ще могат да Ви помогнат да разрешите проблема с лицето, за което работите. Това се нарича посредничество.
- ако имате увреждане и се нуждаете от съвет относно Вашите трудови права, можете да се свържете с Disability Law Service (DLS) на **0207 791 9800** или по имейл на advice@dls.org.uk.
- Working Families е национална благотворителна организация, предоставяща безплатен съвет за родители и полагащи грижи лица.

MAYOR OF LONDON

Можете да [посетите техния уеб сайт за повече информация](#), да изпратите имейл до тяхната безплатна гореща линия advice@workingfamilies.org.uk (те се стремят да отговорят в рамките на пет работни дни) или да позвъните на **0300 012 0312** (понастоящем отворена в понеделник от 15:00 до 17:00 ч., вторник и четвъртък от 12:00 до 14:00 ч.)

- ако сте член на синдикат, можете да се свържете директно със синдиката за съвет
- ако се нуждаете от специализирани услуги за помощ по телефона или имейл за конкретен проблем, напр. дискриминация, можете да намерите връзки по-долу в раздела за този проблем.

Съвет лице в лице

Създали сме [карта с центрoвете за съвет в Лондон](#), която да Ви помогне да намерите къде можете да посетите някой за получаване на помощ относно правата за работниците на непълно работно

MAYOR OF LONDON

време. Също така сме **предоставили техните данни в списък**. Много от тях предоставят и съвети по телефона или чрез имейл, а няколко предлагат и услуги за превод. Ако Вашият местен център не предлага услуги за превод, в повечето центрове няма да имат нищо против да доведете приятел или член на семейството Ви, който да Ви превежда.

Важно е да имате предвид, че на някои места ще могат да Ви помогнат само в определени случаи:

- за определени неща като общи съвети или попълване на формуляри
- ако живеете или работите близо до тях (напр. може да се налага да живеете в същия район на Лондон)
- ако сте от определени държави или произход (напр. ако сте от Източна или Централна Европа)
- ако не печелите много или се затруднявате финансово
- ако сте се обадили предварително, за да запазите час

MAYOR OF LONDON

Непременно проверете данните в нашия списък с центрове, преди да посетите някой център, за да сте сигурни, че отивате на правилното място за Вашия проблем.

Какво прави кметът, за да направи Лондон по-добро място за работа?

Когато беше избран, кметът обеща да направи Лондон по-справедлив град, като голяма част от това означава да се гарантира, че всеки, който работи в Лондон, получава добро отношение от лицето, за което работи.

Кметът моли бизнесите и компаниите в Лондон да се включват в **Good Work Standard**, който изисква от тях да обещаят да се отнасят справедливо с хората, които работят за тях.

Той също така иска всички, които работят в Лондон, да знаят какви са техните трудови права, за да могат да разберат дали някой се отнася зле с тях. Ако отношението към тях е несправедливо, кметът иска да информира хората къде могат да получат помощ и подкрепа, за да се справят с това.

Коронавирусът и трудовите права

Ако Вашата работа или доход са засегнати от коронавируса, е важно да знаете за трудовите си права. Ако е трябвало да спрете да работите, работните Ви часове са били намалени или сте загубили работата си, възможно е да имате права на работното си място или друга подкрепа, които могат да Ви помогнат през този период.

Трудовите права, които имате, зависят от Вашия трудов статут (employment status). Важно е първо да **установите трудовия си статут**, за да можете да разберете какви права.

Информацията в този документ е правилна към 13 май 2020 г. Моля, проверете [уеб сайта на правителството](#) за най-актуалната информация.

Ако сте притеснени относно безопасността на работа

Правителството Ви съветва да работите от вкъщи, освен ако не е невъзможно, и лицето, за което работите, трябва да направи всичко възможно да Ви помогне да работите от вкъщи.

MAYOR OF LONDON

Ако за Вас е невъзможно да работите от вкъщи – например ако работите в строителния или промишления сектор – правителството активно Ви насърчава да ходите на работа. Лицето, за което работите, трябва да направи всичко възможно да се погрижи за Вашата безопасност на работа, включително мерки, позволяващи социално дистанциране. Правителството е изготвило **указания за работодатели**, за да ги подпомогне да предпазват хората, които работят за тях, и да направят тяхното работно място „защитено от Covid-19“.

Ако от Вас се иска да ходите на работа и смятате, че можете да работите от вкъщи или мислите, че не е безопасно да сте на работното си място, или не можете да работите Вашите нормални часове, тъй като имате ангажименти за полагане на грижи, е важно да говорите с лицето, за което работите. Той/тя трябва да изслуша Вашите притеснения. **ТУС е изготвил известни указания какво можете да направите, ако мислите, че Вашето работно място не е безопасно.**

Някои хора са **посъветвани от правителството да предприемат** допълнителни стъпки за избягване на заразяване с вируса. Това е познато като предпазване. Ако се предпазвате по съвет на правителството или трябва да останете вкъщи с някои, който се предпазва, лицето, за което работите, не трябва да иска от Вас да ходите на работа. В повечето случаи лицето, за което

MAYOR OF LONDON

работите, трябва все пак да Ви плаща. Вижте нашите указания за **това на какво плащане имате право, ако сте болни или се предпазвате.**

Ако лицето, за което работите, неоснователно упражни натиск върху Вас да отидете на работа, това може да представлява незаконна дискриминация ако сте бременна, ако сте над 70 г. или имате заболяване, което се счита за инвалидност съгласно Закона за равенство (Equality Act). **ACAS предлага указания за това.**

Възможно е да е необходимо да кажете на лицето, за което работите, или на някой друг за нещо лошо, което се случва на работа, например ако работното Ви място не е безопасно. Това се нарича подаване на сигнал за нарушение. Ако направите това, лицето, за което работите, не трябва да се отнася към Вас несправедливо или да Ви освободи или уволни от работа. **Вижте нашите указания относно защитата за лицата, подаващи сигнал за нарушение.**

Лицето, за което работите, не може да Ви принуди да работите, като Ви наранява или заплашва. Ако не искате да работите за него/нея, трябва да Ви позволи да напуснете. Това се нарича модерно робство. Правителството е предоставило **указания относно модерното робство и коронавируса,** което включва съвети, ако сте работник за домашни грижи или полагащо грижи лице, което живее със

своя работодател. **Вижте нашите указания какво да направите, ако сте подложени на модерно робство.**

Ако се налага да вземете отпуск поради коронавируса

Ако сте получили **съвет от правителството за самоизолация**, тъй като сте болен(а) или трябва да останете с някой, който е болен, и не можете да работите от вкъщи, становището на правителството е, че в повечето случаи трябва да получите изплащане на болнични.

Не всеки има право на изплащане на болнични. **Проверете дали имате право на изплащане на болнични.**

Ако нямате право на изплащане на болнични и не изкарвате достатъчно, възможно е да можете да кандидатствате за **помощи, включително универсален кредит.**

Ако се предпазвате или трябва да останете вкъщи с някой, който се предпазва, възможно е също да можете да получите изплащане на болнични. Ако

MAYOR OF LONDON

лицето, за което работите, и Вие се съгласите, Вашият работодател може да Ви даде статут „във временен отпуск“ (on furlough) и да Ви плаща чрез Схемата за запазване на работни места при коронавирус (Coronavirus Job Retention Scheme). **Проверете дали може да имате покритие от Схемата за запазване на работни места при коронавирус.** Можете също да обсъдите това с лицето, за което работите. Схемата за запазване на работни места при коронавирус ще функционира до края на м. октомври 2020 г. и няма да има промени по отношение на начина, по който действа, до края на м. юли. **Моля, проверете уеб сайта на правителството за най-актуалната информация.**

Ако нямате право на изплащане на болнични, тъй като сте самонаето лице, може да отговаряте на критериите за **Схемата за подпомагане на доходите за самонаети лица**. Ако работите за компания, но имате статут на самонаето лице, компанията може да има своя собствена схема на изплащане на болнични. Възможно е да има ограничения колко дълго може да изисквате изплащане на болнични по схемата на компанията.

Ако имате имиграционното условие, че нямате право да използвате публични фондове (No Recourse to Public Funds, NRPF), не сте ограничени от достъп до изплащането на болнични и Схемата за подпомагане на доходите за самонаети лица (Self-Employed Income Support Scheme) на

правителството. Ако нямате право да използвате публични фондове, можете да намерите повече информация за това, на което имате право, на [уеб сайта на NRPF Network](#).

Ако сте бременна, може да сте изложена на повишен риск и трябва да напускате дома си само по основни причини. [Посетете Maternity Action](#) за указания относно Вашите трудови права, ако се самоизолирате, докато сте бременна.

Ако отсъствате от работа поради самоизолиране по съвет от правителството, в повечето случаи можете да получите „бележка за изолация“ от [NHS 111 онлайн](#). Не е необходимо да посещавате лекар.

Ако сте загубили работата си поради коронавируса

На някои бизнеси, включително пъбове, ресторанти и някои магазини са дадени указания да затворят, за да се спре разпространението на коронавируса, а други имат финансови затруднения. Ако лицето, за което работите, вече няма достатъчно работа за Вас, той/тя може да Ви помоли да спрете да ходите на работа.

Ако Вие и лицето, за което работите, се съгласите, Вашият работодател може да Ви остави на платежната ведомост, ако той/тя не може да извършва дейност или няма работа за Вас поради коронавирус. Това се нарича да сте „във временен

отпуск". **Проверете дали може да имате покритие от Схемата за запазване на работни места при коронавируса**. Схемата за запазване на работни места при коронавируса ще функционира до края на м. октомври 2020 г. и няма да има промени в начина, по който действа, до края на м. юли. **Моля, проверете уеб сайта на правителството за най-актуалната информация. ТУС разполага с указания** за Вашите права по Схемата за запазване на работни места при коронавируса. Възможно е да сте обхванати от Схемата за запазване на работни места, ако разполагате с някакъв вид договор, например ако работите чрез агенция или имате договор с работно време „нула часа“.

Ако сте загубили работата си и не сте покрити от Схемата за запазване на работни места при коронавируса, **Citizens Advice** разполага с указания какво можете да направите.

Ако работните часове или заплатата Ви са намалени поради коронавируса, посетете **Money Advice Service**.

Ако сте самонаето лице и загубите бизнеса си поради коронавируса, възможно е да имате право на правителствената **Схема за подкрепа на дохода на самонаети лица**.

Ако сте притеснени за Вашия доход и спешно се нуждаете от пари, възможно е да можете да изискате **помощи, включително универсален**

кредит. Вашият местен общински съвет също може да има схеми за финансова подкрепа, които да Ви помогнат.

Ако имате имиграционното условие, че нямате право да използвате публични фондове (No Recourse to Public Funds, NRPF), възможно е да се нуждаете от указания, преди да можете да получите достъп до социално подпомагане. Можете да намерите повече информация в **информационната справка на NRPF Networks**.

Ако се грижите за деца или други лица

Поради затварянето на училищата и детските градини, може да е необходимо да се грижите за деца или други роднини и да не можете да работите.

Ако сте служител и имате деца, лицето, за което работите, трябва да Ви разреши да ползвате определен период от време, през което да не работите, без заплащане, за да се грижите за децата. Това се нарича **неплатен родителски отпуск (unpaid parental leave)**.

Ако не можете да работите, тъй като трябва да се грижите за деца, възможно е да отговаряте на критериите за **Схемата за запазване на работни места при коронавирус**. Можете да обсъдите това с Вашия работодател.

MAYOR OF LONDON

Working Families предлага указания за Вашите права на отпуск с цел полагане на грижи за други лица.

Ако се нуждаете от допълнителни съвети

Повечето центрове за съвети в Лондон вече не предлагат съвети лице в лице. Някои центрове предлагат съвети по телефона или интернет. **По-долу е предоставена интерактивна карта** на централите за съвети в Лондон. **Също така сме предоставили техните данни в списък.** Вижте на уеб сайта на всеки център за подробности дали предлага съвети по телефона.

Ако трябва да обсъдите проблем на работа, позвънете на горещата линия на **ACAS** на 0300 123 1100.

Има специализирани организации, които могат да предоставят подходяща помощ за лондончани, които не са от Обединеното кралство. **United Voices of the World, Work Rights Centre, East European Resource Centre** и **Latin American Women's Rights Service** могат да предоставят подкрепа на различни езици по телефона. Също така имаме **помощна страница за лица, които не са от Обединеното кралство,** с повече съвети и указания.

MAYOR OF LONDON

Ако поради епидемията от COVID-19 е трябвало да спрете да работите или тя е довела до намаляване на дохода Ви, това може да е изключително стресиращо. В резултат може да изпитвате повишена тревожност, влошено настроение или депресия. Предлагат се **ресурси и подкрепа** чрез Thrive London, които могат да Ви помогнат.

Ако доходът Ви е намалял поради епидемията на COVID-19, можете да попълните формуляр за бюджет. Благотворителната организация Money and Mental Health е **разработила формуляр**, който Ви позволява да въведете всичките си приходи и разходи, за да разберете по-добре какъв ще е ефектът на намаляването на дохода Ви.

Те разполагат с допълнителна **подкрепа и указания** относно психичното здраве и парите по време на пандемията от коронавирус.

Ако се нуждаете от допълнителна помощ за разбиране и справяне с промените в дохода Ви, Policy in Practice разполага със **списък на ЧЗВ и онлайн чатрум**.

TUC предлага серии **вебинари**, в които се разглеждат проблемите, свързани с коронавируса и работата.

Равностойно третиране

Множество права гарантират Вашето равностойно третиране на работното Ви място.

Важно е да помните, че някои от тези права са приложими само за хора с определен трудов статут (като **служител** или **работник**).

Равностойно третиране

Дискриминация и тормоз

Лицето, за което работите, не може да се отнася към Вас по различен начин:

- поради Вашата възраст
- ако имате увреждане
- ако сте транссексуален(а)
- ако имате сключен брак или граждански(а) партньор(ка)
- ако сте бременна или сте в отпуск, тъй като наскоро сте родили дете

MAYOR OF LONDON

- поради Вашата раса, включително цвят на кожата, националност или етнически/национален произход
- поради Вашата религия, вярвания или липса на религия/вярвания
- поради Вашия пол
- поради Вашата сексуална ориентация

Ако лицето, за което работите, прави това, той/тя може да нарушава закона. Това се нарича **дискриминация (discrimination)**. Също така лицето, за което работите, не може да Ви кара да се чувствате неудобно, заплашвани, унижени или да създава враждебна атмосфера за Вас на базата на гореизброеното. Това се нарича **тормоз (harassment)**.

Това включва **сексуален тормоз (sexual harassment)**, тоест каквото и да било сексуално поведение, което Ви кара да се чувствате неудобно, заплашвани, унижени или създава враждебна атмосфера за Вас.

Служителите и **работниците** са защитени от дискриминация и тормоз. Възможно е също така да сте защитени, ако сте самонаето лице.

Мисля, че може да имам проблем с дискриминация или тормоз

Повече подробна информация относно дискриминацията и тормоза е предоставена на уеб сайта на [**Equality and Human Rights Commission \(EHRC\)**](#).

Също така на уеб сайта на Citizens Advice има [**инструмент за проверка**](#), който може да Ви помогне да разберете дали с Вас се отнасят по различен начин.

Вашите права, ако работите на непълно работно време

Работа на непълно работно време

През повечето време лицето, за което работите, не може да се отнася към Вас по различен начин, ако работите на непълно работно време. Той/тя трябва да Ви даде същите права като на лицата, които работят на пълно работно време.

Правата при работа на непълно работно време са само за **служители** и **работници**.

Мисля, че с мен се отнасят по различен начин, защото работя на непълно работно време:

Повече информация относно правата при работа на непълно работно време е предоставена на [уеб сайта на правителството](#).

Съобщаване за нещо лошо на работа

Защита за лицата, подаващи сигнал за нарушение

Понякога може да е необходимо да кажете на лицето, за което работите, или на някой друг за нещо лошо, което се случва на работа, и е възможно то да окаже влияние върху много хора или обществеността. Това се нарича **подаване на сигнал за нарушение (whistleblower)**.

Ако направите това, лицето, за което работите, не трябва да се отнася към Вас несправедливо или да Ви освободи или уволни от работа.

Правата за защита на лицата, подаващи сигнал за нарушение, са само за **служители** и **работници**.

Мисля, че с мен се отнасят несправедливо поради подаване на сигнал за нарушение

Повече информация относно правата за защита на лицата, подаващи сигнал за нарушение, е предоставена на [уеб сайта Protect](#). Това е благотворителна организация, която предоставя поверителна подкрепа и съвети на лицата, подаващи сигнал за нарушение.

Защита от насилие, заплахи или контролиращо поведение

Модерно робство

Лицето, за което работите, не може да Ви принуди да работите, като Ви наранява или заплашва. Ако не искате да работите за него/нея, трябва да Ви позволи да напуснете. Ако не направи това, той/тя може би нарушава закона. Това се нарича **модерно робство (modern slavery)**.

Модерното робство е криминално нарушение. Това означава, че **всеки е защитен**, независимо от трудовия или имиграционния си статут.

Как да забележа признаците на модерно робство?

Повече информация за признаците на модерно робство е предоставена на [уеб сайта Modern](#)

MAYOR OF LONDON

Slavery Helpline, който се поддържа от благотворителната организация Unseen.

Повече полезна информация е предоставена на **уеб сайта на Metropolitan Police**.

Как да съобщя за модерно робство?

Ако се притеснявате, че Вие или някой, когото познавате, е жертва на модерно робство, има множество различни начини да го съобщите:

- можете да се обадите на Modern Slavery Helpline на 08000 121 700 за съвет. Не е необходимо да казвате името си. Линията е отворена 24 часа на ден, 365 дни в годината. На **уеб сайта Modern Slavery Helpline** има повече информация относно други начини, по които можете да получите помощ или съвет:
- можете да съобщите за модерно робство на Metropolitan Police, като позвъните на 101 или използвате **техния онлайн формуляр**.
- ако се отнася до индустрията за пресни продукти, се свържете с **Gangmasters and Labour Abuse Authority**.

MAYOR OF LONDON

- ако случаят е спешен или се извършва престъпление, позвънете на **999**.
- можете да съобщите за модерно робство, като позвъните на Crimestoppers на **0800 555 111**.

Членство в синдикат

Право за включване в синдикат

Лицето, за което работите, не може да се отнася към Вас по различен начин, ако сте член на синдикат или искате да се включите в синдикат. Също така няма значение на кой синдикат сте член.

Правото за включване в синдикат е само за **служители** и **работници**.

Какво представляват синдикатите?

Синдикатът е организация на работници, която кара лицата, за които работите, да се отнасят по-добре с Вас. Ако станете член на синдикат, синдикатът може да Ви помогне, ако имате проблем на работа. Важно е да помнете, че синдикатът не може да Ви помогне за проблем, който вече имате, а само за нови проблеми, които

MAYOR OF LONDON

са се появили след Вашето включване в синдиката. Ако не изкарвате много пари е възможно да не трябва да плащате много, за да се включите в синдикат.

Повече обща информация за синдикатите е предоставена на [уеб сайта на Trades Union Congress \(TUC\)](#).

Ако се интересувате от членство в синдикат, опитайте да използвате [онлайн инструмента на TUC](#), за да потърсите синдикат.

Мисля, че с мен се държат по различен начин, тъй като съм член на синдикат

Повече информация относно правата за включване в синдикат е предоставена на [уеб сайта на правителството](#).

Къде мога да получа съвет от специалист относно справедливо и равностойно третиране?

По телефона или чрез имейл

- ако искате да получите помощ или съвет относно дискриминация или тормоз, можете

MAYOR OF LONDON

да позвъните на Equality Advisory and Support Service (EASS) на **0808 800 0082** или текстофон **0808 800 0084**.

- ако получавате социални помощи или имате ниски доходи и се нуждаете от съвет относно дискриминация, можете да позвъните на Community Legal Advice на **0345 345 4345**.
- ако мислите, че отношението към Вас е било несправедливо, защото Вие или Вашият партньор сте осиновили бебе, можете да позвъните на Maternity Action на **0808 802 0029**.
- ако имате увреждане и се нуждаете от съвет относно Вашите трудови права, можете да се свържете с Disability Law Service (DLS) на **0207 791 9800** или по имейл на advice@dls.org.uk.
- ако се нуждаете от съвет относно защитата на лица, подаващи сигнал за нарушение, можете да позвъните на благотворителната организация Protect **020 3117 2520**. Не е необходимо да казвате името си. Можете да намерите повече за Protect [на техния уеб сайт](#), включително други начини да се свържете с тях.

MAYOR OF LONDON

- ако сте член на синдикат, можете да се свържете директно с тях за съвет
- ако сте жена и се нуждаете от съвет за законите относно сексуален тормоз, можете да се свържете с линията за безплатен правен съвет на Rights of Women Sexual Harassment at Work на **020 7490 0152**.

Заплащане и пенсии

Има множество права, гарантиращи, че Вашият работодател Ви плаща правилната сума пари за работата, която вършите, и Ви помага да спестите за Вашето пенсиониране.

Важно е да помните, че някои от тези права са приложими само за хора с определен трудов статут (като **служител** или **работник**).

Колко трябва да ми се плаща на всеки час?

Национална минимална надница и национална гарантираща жизнен минимум надница

MAYOR OF LONDON

Обикновено лицето, за което работите, трябва да Ви плаща определена сума пари за всеки отработен час.

Колко получавате е различно в зависимост от възрастта Ви. Ако сте под 25 г., това се нарича **национална минимална надница**. Ако сте над 25 г., това се нарича **национална гарантираща жизнен минимум надница**.

Тази сума се определя от правителството и то я променя всеки април. **Вижте актуалните стойности.**

Националната минимална надница и националната гарантираща жизнен минимум надница са само за **служители** и **работници**.

Мисля, че получавам по-малко от минималната или гарантиращата жизнен минимум надница

Добри съвети и полезен инструмент можете да намерите на **уеб сайта My Pay London**, за да проверите дали Ви се заплаща правилната сума. Уеб сайтът се поддържа от благотворителната организация Legal Action Group.

Ако сте на стаж заплащането Ви зависи от Вашия трудов статут. На [уеб сайта на правителството](#) е предоставена полезна информация за това какви права имате като стажант.

Гарантиране, че Вашите надници са в подходящ размер

Незаконни удържки

На лицето, за което работите, е позволено да удържа пари от Вашите надници само за определени неща като данъци и разходи, за които сте се съгласили, когато сте започнали работа. Тези удържки трябва да са вписани в договора Ви (ако имате такъв).

Ако лицето, за което работите, удържа пари по друга причина или изобщо не Ви плаща, той/тя може да нарушава закона.

Това се наричат **незаконни удържки**.

Правата за защита от незаконни удържки са само за **служители** и **работници**.

Имам проблем с незаконни удържки

MAYOR OF LONDON

На [уеб сайта на правителството](#) има повече информация относно това какво Вашият работодател може или не може да удържа от Вашите надници.

Добри съвети и полезен инструмент можете да намерите на [уеб сайта My Pay London](#), за да проверите дали Ви се заплаща правилната сума. Уеб сайтът се поддържа от благотворителната организация Legal Action Group.

Право на писмена информация относно Вашето заплащане

Подробни фишове или заявления за заплатата

Ако поискате, лицето, за което работите, трябва да напише колко пари сте изкарали от последния път, когато Ви е платено, до текущия момент.

Той/тя трябва също така да напише колко пари е удържал(а) от Вашето заплащане за неща като данъци.

Това се нарича **подробен фиш** или **подробно извлечение за заплатата**.

От април 2019 г. фишовете трябва да включват и информация за отработените часове, за които са Ви

заплатени различни суми, например ако Ви е платено повече за извънреден труд.

Правото на писмена информация относно заплащането е само за **служители** и **работници**.

Имам проблем с подробния фиш за заплата

Повече информация относно фишовете за заплата е предоставена на [уеб сайта на правителството](#).

Помощ за разходите при пенсиониране

Пенсии на работното място

Лицето, за което работите, може да заделя част от Вашите надници всеки път, когато Ви се плаща, за да можете да имате пари да живеете, когато сте достатъчно възрастни, за да спрете да работите. Това се нарича **пенсия на работното място (Workplace Pension)**.

Лицето, за което работите, обикновено трябва да заделя и допълнително пари във Вашата пенсия, всеки път, когато Ви се плаща.

Лицето, за което работите, обикновено трябва да Ви осигурява пенсия на работното място, освен ако не

заявите, че не искате. Това се нарича **автоматично включване (automatic enrolment)**.

Пенсиите на работното място са само за **служители** и **работници**.

Имам проблем с пенсиите на работното място

На **уеб сайта на правителството** е предоставена много полезна информация относно пенсиите на работното място.

Ако мислите, че имате проблем с пенсиите на работното място на **уеб сайта Pensions Regulator** има добри съвети за това какво можете да направите и на кого трябва да кажете. Можете също **да съобщите за лицето, за което работите**.

Къде мога да получа съвет от специалист относно заплащането и пенсиите?

По телефона или чрез имейл

- за общи въпроси относно пенсиите на работното място можете да позвъните на информационната линия на правителството Workplace Pension

MAYOR OF LONDON

на **0800 731 0372**. Тя е отворена от 08:00 до 18:00 ч. от понеделник до петък. Ако не можете да чувате или говорите по телефона, можете да позвъните на **18001** и след това **0800 731 0372** за услуга за предаване на текст за лица с увреждане на NGT. Номерът на текстфона е **0800 731 0392**.

- ако имате проблем с автоматичното включване или се нуждаете от съвет относно пенсиите на работното място, можете да позвъните на Pensions Advisory Service на **0800 011 3797**. Тя е отворена от 09:00 до 17:00 ч. от понеделник до петък. На [уеб сайта им](#) има повече информация относно други начини, по които можете да се свържете с тях, като уеб чат или по пощата
- ако се нуждаете от информация или съвет дали да имате пенсия на работното място или не, много добра информация е предоставена на [уеб сайта Money Advice Service](#). Той включва и инструмент за съвети и калкулатор

Загубили сте работата си

Множество права Ви защитават, когато лицето, за което работите, Ви уволни или съкрати от работа.

Важно е да помните, че някои от тези права са приложими само за хора с определен трудов статут (като **служител** или **работник**).

Несправедливо уволнение или принудително напускане на работа

Защита от несправедливо уволнение

Ако лицето, за което работите, Ви освободи или уволни от работа, той/тя трябва да посочи добра причина за това. Ако не го направи, той/тя може да нарушава закона.

Това се нарича **несправедливо уволнение (unfair dismissal)**.

Работодателят също така не трябва да се отнася с Вас толкова лошо, че да сте принудени да напуснете работата си, когато не искате.

Това се нарича **конструктивно уволнение (constructive dismissal)** и е форма на несправедливо уволнение от работа.

Защитата от несправедливо уволнение от работа е само за **служители**.

Мисля, че може да съм уволнен(а) несправедливо от работа

Можете да проверите дали сте били уволнени от работа несправедливо, като **следвайте стъпките на уеб сайта на Citizens Advice**.

Допълнителни пари, които можете да получите при съкращаване от работа

Законоустановено заплащане при съкращаване от работа (Statutory Redundancy Pay)

Възможно е понякога лицето, за което работите, да трябва да Ви освободи от работа, ако е необходимо да намали броя хора, които работят за него/нея.

Това се нарича **съкращаване от работа**.

Ако това Ви се случи, може да се налага лицето, за което работите, да Ви плати определена сума пари в

зависимост от това колко време сте работили за него/нея.

Това се нарича **Законоустановено заплащане при съкращаване от работа (SRP)**.

Законоустановеното заплащане при съкращаване от работа е само за **служители**. То е в сила само ако сте работили за Вашия работодател две или повече години.

Мисля, че имам проблем със заплащането при съкращаване от работа

Повече информация във връзка с правата относно заплащането при съкращаване от работа е предоставена на [уеб сайта на правителството](#).

Ако сте били съкратени от работа и искате да знаете колко пари трябва да получите, можете да опитате [инструмента за изчисляване на заплащане при съкращаване от работа](#) на правителството.

Колко дълго можете да продължите да работите след уволнение или съкращаване от работа

Законоустановени срокове на предизвестие и законоустановено предизвестие за съкращаване

Ако лицето, за което работите, Ви уволни или съкрати от работа, възможно е той/тя да трябва да Ви даде определен период от време, преди да трябва да си тръгнете.

Това се нарича **законоустановен срок на предизвестие (Statutory Notice Periods)**, ако сте уволнен(а), или **законоустановено предизвестие при съкращаване (Statutory Redundancy Notice)**, ако сте съкратен(а) от работа.

Колко е дълъг срокът зависи от това колко дълго сте били на тази работа.

Ако имате договор, може да сте се съгласили на различен срок на предизвестие. Това се нарича **договорен срок на предизвестие (Contractual Notice Period)**.

Възможно е да трябва да напуснете работа веднага, ако сте уволнени за извършването на нещо действително лошо. Това се нарича **грубо неизпълнение на задълженията (gross misconduct)**.

MAYOR OF LONDON

Правата за сроковете на предизвестие са само за **служителите**.

Ще получавам ли заплащане през периода на предизвестие?

Обикновено лицето, за което работите, трябва да продължи да Ви плаща Вашите пълни надници през срока на предизвестieto.

Понякога той/тя може да Ви помоли да напуснете незабавно, но да продължи да Ви плаща всички надници, които бихте изработили по време на срока на предизвестие.

Това се нарича заплащане, заместващо предизвестие (payment in lieu of notice).

Мисля, че имам проблем със срока на предизвестие или заплащането

Повече подробна информация за сроковете на предизвестие и заплащането е предоставена на **[уеб сайта на Citizens Advice](#)**.

Можете да проверите дали са Ви били дадени правилният срок на предизвестие и заплащане, като използвате **[този инструмент на уеб сайта MyPay London](#)**.

Защита, ако собствеността върху компанията бъде прехвърлена на друга компания

Прехвърляне на собствеността на предприятията (Защита на трудовата заетост) (Transfer of Undertakings (Protection of Employment), TUPE)

Ако собствеността върху компанията бъде прехвърлена на някой друг, обикновено трябва да запазите работата си при същите условия. Ако това не е така, новите собственици може да нарушават закона.

Вие сте защитени чрез закон, наречен **Прехвърляне на собствеността на предприятията (Защита на трудовата заетост) (Transfer of Undertakings (Protection of Employment) или накратко TUPE.**

Понякога е трудно да разберете кога сте защитени чрез TUPE. Например, възможно е новите собственици на компанията да Ви съкратят или освободят от работа, ако компанията няма пари.

Също така има различни правила за това какво ще се случи с Вашата пенсия (ако имате такава) в зависимост от вида на работата Ви.

Защитата съгласно TUPE е само за служителите.

Мисля, че имам проблем с правата ми съгласно TUPE

Има полезна **информация на уеб сайта на Worksmart** относно Вашите права, когато собствеността върху компанията бъде прехвърлена на друга компания:

Семейства и родители

Има множество права, които Ви защитават, когато Вие или Вашият партньор имате или осиновите дете.

Важно е да помните, че някои от тези права са приложими само за хора с определен трудов статут (като **служител** или **работник**).

Отпуск и заплащане, когато родите дете

Отпуск по майчинство и заплащане на майчинство

Ако имате дете, лицето, за което работите, трябва да Ви разреши да ползвате определен период от време, през което да не работите. Това се нарича **законоустановен отпуск по майчинство (Statutory Maternity Leave)**.

Той/тя трябва да продължи да Ви плаща определена сума пари, докато не работите. Това се нарича **законоустановено заплащане на майчинство (Statutory Maternity Pay)**.

Законоустановеният отпуск по майчинство е само за **служители**.

MAYOR OF LONDON

Законоустановеното заплащане на майчинство е за **всички служители** и **някои работници**, които са били на работа за определен период от време и печелят определена сума пари.

Ако не можете да получите заплащане по майчинство, възможно е да имате право на друга финансова помощ от правителството, например обезщетение за майчинство (Maternity Allowance).

На **[уеб сайта на правителството има повече подробна информация.](#)**

Там също така има полезен **[инструмент за изчисляване на това на какво имате право.](#)**

Отпуск и заплащане, когато Вашата партньорка роди дете

Отпуск по бащинство и заплащане

Ако Вашата партньорка очаква дете или заедно ще осиновяват дете, лицето, за което работите, трябва да Ви разреши да ползвате определен период от време, през който да не работите. Това се нарича **законоустановен отпуск по бащинство (Statutory Paternity Leave)**.

MAYOR OF LONDON

Той/тя трябва да продължи да Ви плаща определена сума пари, докато не работите. Това се нарича **законоустановено заплащане на отпуск по бащинство (Statutory Paternity Pay)**.

Възможно е също да можете да ползвате известно неплатено време за придружаване на Вашата партньорка на периодичните прегледи по време на бременността ѝ.

Законоустановеният отпуск по бащинство е само за **служители**.

Законоустановеното заплащане по бащинство е за **всички служители и някои работници**, които са били на работа за определен период от време и печелят определена сума пари.

На **[уеб сайта на правителството има повече подробна информация.](#)**

Там също така има полезен **[инструмент за изчисляване на това на какво имате право.](#)**

Споделяне с Вашия партньор на отпуск и заплащане, когато родите дете

Споделен родителски отпуск и споделено родителско заплащане

MAYOR OF LONDON

Ако Вие и Вашият партньор ще имате или осиновите дете, възможно е да можете да споделите известно време отпуск. Това се нарича **споделен родителски отпуск (Shared Parental Leave)**.

Работодателите, за които работите, трябва да продължат да Ви плащат определена сума пари, докато не работите. Това се нарича **споделено родителско заплащане (Shared Parental Pay)**.

Споделеният родителски отпуск е **само за някои служители**, а споделеното родителско заплащане е **само за някои служители и някои работници**.

Понякога е трудно да установите колко споделен родителски отпуск или заплащане можете да получите, тъй като това зависи от трудовия статут на Вашия партньор и от това колко пари изкарвате двамата.

На **[уеб сайта на правителството има повече подробна информация.](#)**

Там също така има полезен **[инструмент за изчисляване на това на какво имате право.](#)**

Отпуск и заплащане, ако Вие и Вашият партньор осиновявате дете

Законоустановено заплащане при осиновяване и законоустановен отпуск при осиновяване

Ако Вие или Вие и Вашият партньор осиновявате дете, възможно е да можете да получите известно време отпуск. Това се нарича **законоустановен отпуск при осиновяване (Statutory Adoption Leave)**.

Работодателят, за който работите, трябва да продължи да Ви плаща определена сума пари, докато не работите. Това се нарича **законоустановено заплащане при осиновяване (Statutory Adoption Pay)**.

Само един от Вас може да изиска отпуск или заплащане при осиновяване, но е възможно другият партньор да може да изиска отпуск или заплащане по бащинство.

Възможно е също да можете да изискате споделен родителски отпуск или заплащане.

Законоустановеният отпуск при осиновяване е само за служители.

Законоустановеното заплащане по осиновяване е за **служители** и **работници**, които са били на

работа за определен период от време и печелят определена сума пари.

На [уеб сайта на правителството има повече подробна информация.](#)

Там също така има полезен [инструмент, който да Ви помогне да планирате Вашия отпуск при осиновяване.](#)

Къде мога да получа съвет от специалист относно моите права като родител?

- Maternity Action е национална благотворителна агенция, която предоставя безплатни съвети относно правата при майчинство и бащинство на работното място и обезщетенията в тези случаи. Можете [да посетите техния уеб сайт за повече информация](#) или да се обадите на тяхната линия за съвети London Maternity Rights Advice Line на **0808 802 0057**. Тя е отворена между 10:00 и 13:00 ч. в понеделник, вторник, четвъртък и петък.

Отпуск

Има множество права, съгласно които лицето, за което работите, трябва да Ви даде определен период от време отпуск.

Важно е да помните, че някои от тези права са приложими само за хора с определен трудов статут (като **служител** или **работник**).

Отпуск и заплащане, когато сте твърде болни, за да работите Законоустановено заплащане на болнични

Ако трябва да сте в отпуск повече от няколко дни, тъй като не сте добре или болни, то лицето, за което работите, трябва да Ви плаща определена сума пари всяка седмица.

Това се нарича **законоустановено заплащане на болнични (Statutory Sick Pay)**.

Работодателят трябва да Ви плаща само за определен период от време, но ако имате договор, възможно е да Ви се заплати повече или за по-дълго.

MAYOR OF LONDON

Законоустановеното заплащане на болнични е само за **служители** и **работници**.

Можете да [проверите дали имате право на заплащане на болнични](#) на уеб сайта на Citizens Advice.

Мисля, че имам проблем с отпуск по болест или заплащане на болнични

Можете да проверите дали получавате правилното заплащане на болнични, [като използвате този инструмент на уеб сайта на MyPay London](#).

Отпуск и плащане на отпуск

Годишен отпуск или право на законоустановен отпуск

Лицето, за което работите, трябва да Ви даде определен брой дни отпуск всяка година и той/тя трябва да продължи да Ви заплаща, както обикновено.

Това се нарича **годишен отпуск (Annual Leave)** или **право на законоустановен отпуск (Statutory Leave Entitlement)** (понякога

MAYOR OF LONDON

наричано **право на годишен отпуск (Holiday Entitlement)**).

Законоустановеното право на отпуск е за **служители и работници**.

На **уеб сайта на правителството има повече подробна информация** за правото на годишен отпуск и заплащането.

Мисля, че имам проблем с моя годишен отпуск или плащане на отпуск

Можете да проверите дали получавате достатъчно плащане на отпуск, **като използвате този инструмент на уеб сайта на MyPay London**.

Колко време отпуск можете да имате в спешни случаи

Отпуск в спешни случаи

Лицето, за което работите, трябва да Ви дава отпуск за справяне със спешни случаи, засягащи хора, които зависят от Вас (като Вашето семейство или някой, за когото полагате грижи).

MAYOR OF LONDON

Това се нарича **отпуск за спешни случаи (time off for emergencies)** или **отпуск за зависими от Вас лица (time off for dependents)**.

Лицето, за което работите, може да продължи да Ви плаща определена сума пари, докато не работите, но не е длъжно да го прави.

Правото на отпуск при спешни случаи е валидно само за **служители**.

На **[уеб сайта на правителството има повече подробна информация](#)** за отпуски при спешни случаи.

Неплатен отпуск, ако имате деца

Неплатен родителски отпуск

Ако имате деца, лицето, за което работите, трябва да Ви разреши да ползвате определен период от време, през което да не работите, без заплащане, за да се грижите за децата.

Можете да получите отпуск за всяко дете до навършване на 18 г., но има ограничение колко отпуск можете да получите всяка година.

Неплатеният родителски отпуск е само за служители. На [уеб сайта на правителството има повече подробна информация](#) за неплатения родителски отпуск.

Работно време и условия на труд

Множество права гарантират Вашата безопасност на работното място, както и че има здравословен баланс между работата и живота.

Важно е да помните, че някои от тези права са приложими само за хора с определен трудов статут (като **служител** или **работник**).

Достатъчно почивки на работното място

Почивки

Лицето, за което работите, трябва да Ви разреши да ползвате почивка, докато сте на работа.

Той/тя също така трябва да Ви позволи достатъчно почивка между дните, когато работите, както и между седмиците, когато работите.

Те се наричат **почивки в работния ден (rest breaks at work)**, **междудневна почивка (daily rest)** и **седмична почивка (weekly rest)**.

MAYOR OF LONDON

Правата, свързани с почивките, са само за **служители** и **работници** .

Правилата може да са различни в зависимост от Вашата възраст или каква е Вашата работа.

На [уеб сайта на правителството има повече подробна информация](#).

Опазване на безопасността и здравето на работа

Здраве и безопасност

Лицето, за което работите, не трябва да Ви кара да правите нещо, което може да е вредно за Вашето здраве.

Той/тя също така трябва да разговаря с Вас и други лица, с които работите, за да се гарантира, че работното място е безопасно.

Това се нарича **здраве и безопасност на работа (health and safety at work)**.

Правата относно здравето и безопасността са само за **служители** и **работници**.

MAYOR OF LONDON

Възможно е също да сте защитени, ако сте **самонаето лице** , в зависимост от вида и мястото на работата Ви.

Health and Safety Executive (HSE) е предоставила **повече подробна информация на уеб сайта си.**

Как да съобщя за проблем, свързан със здравето и безопасността?

Ако не сте успели да се справите сами с проблем, свързан със здравето и безопасността, можете да подадете съобщение за лицето, за което работите.

На кого трябва да кажете зависи от вида на Вашата работа или къде работите.

Можете да видите на кого трябва да съобщите проблема **на уеб сайта на Health and Safety Executive.**

Какво трябва да направя в случай на инцидент на работа?

На [уеб сайта на Citizens Advice](#) са предоставени добри съвети какво да направите в случай на инцидент на работното място.

Работа от дома или промяна на работното време

Право да поискате гъвкаво работно време

Можете да помолите лицето, за което работите, да направи промени в начина, по който работите, като например да Ви разреши да работите от къщи или да промени работното си време.

Това се нарича **право да поискате гъвкаво работно време (right to request flexible working)**.

Ако промяната бъде отказана, лицето, за което работите, трябва да посочи основателна причина.

Правото да се поиска гъвкаво работно време е само за **служители**.

Citizens Advice е предоставила [повече подробна информация на уеб сайта](#) относно гъвкавото работно време и как да го поискате.

Колко часа може да бъде поискано от Вас да работите

Директива относно работното време

Възможно е лицето, за което работите, да не може да Ви накара да работите повече от определен брой часове в седмицата.

Това се нарича **директива относно работното време (working time directive)** или **разпоредби относно работното време (working time regulations)**.

Разпоредбите относно работното време са само за **служители** и **работници**.

При някои работи е възможно да работите повече часове.

На **[уеб сайта на правителството има повече подробна информация.](#)**